

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

תתל

ערב שבת-קודש
פרשת חוקת
ו' בתמוז ה'תש"ע

יוצא-לאור על-ידי
מכון ליובאוויטש שעל-יד
צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו – המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

ו' בחמוז ה'תש"ע — י"ג בחמוז ה'תש"ע

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ו' בתמוז	הלכות חמץ ומצה פרק ה-ז.	הלי מעשר פרק ד.	מל"ית ר. רא. מ"ע קנח.
ש"ק	ז' בתמוז	פרק ח. נוסח ההגדה. הלכות שופר וסוכה ולולב.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ה.	מ"ע קנז. ספר משנה תורה סוף הלכות חמץ ומצה: נוסח ההגדה. מ"ע קע.
א'	ח' בתמוז	פרק ג-ה.	פרק ו.	מ"ע קסח.
ב'	ט' בתמוז	פרק ו-ח.	פרק ז.	מ"ע קסט.
ג'	י' בתמוז	הלכות שקלים.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ח.	מ"ע קעא.
ד'	י"א בתמוז	פרק ד. הלכות קדוש החדש.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	פרק ט.	מ"ע קעא. קנג.
ה'	י"ב בתמוז	פרק ג-ה.	פרק י.	מ"ע קנג.
ו'	י"ג בתמוז	פרק ו-ח.	פרק יא.	מ"ע קנג.

זמני השבוע *

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.17	7.48.9	1.17	12.42	9.06	5.42	4.34	4.07	2.56	ו', ו' בתמוז
8.17	7.49.2	1.18	12.42	9.06	5.42	4.35	4.07	2.56	ש"ק, ז' בתמוז
8.17	7.49.5	1.18	12.42	9.07	5.43	4.35	4.07	2.56	א', ח' בתמוז
8.18	7.49.7	1.18	12.42	9.07	5.43	4.35	4.07	2.57	ב', ט' בתמוז
8.18	7.49.9	1.18	12.43	9.07	5.43	4.35	4.08	2.57	ג', י' בתמוז
8.18	7.50.1	1.18	12.43	9.07	5.43	4.35	4.08	2.57	ד', י"א בתמוז
8.18	7.50.2	1.19	12.43	9.07	5.43	4.36	4.08	2.57	ה', י"ב בתמוז
8.18	7.50.4	1.19	12.43	9.08	5.44	4.36	4.08	2.58	ו', י"ג בתמוז

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחי"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש	דה"י	צה"ש
7:12	8:30	7:27	8:33	7:20	8:34	7:28	8:31	7:28	8:31
7:13	8:31	7:28	8:34	7:21	8:35	7:29	8:32	7:29	8:32

עורך ראשי: מנחם מענדל ברוד • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעל-יד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונוב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 72915, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

ISSN 0793-7474 אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

מסירת נפש משמעותה: כך ולא אחרת!

כדאי כל מאמץ כדי שעוד יהודי יתאחד עם עצמותו יתברך על-ידי מצווה, אולם כדי לגלות זאת נדרש מסירת נפש • בעל השמחה חניך ונתן את הכוח לעבודה באופן של "הנחת עצמותו" לגמרי • לשם מה נדרש אדמו"ר נ"ע ל'עקדה' ו'כריתת ברית' בהיכנס הרבי הרי"צ לעסקנות הכלל? • הפצת היהדות והמעיינות שהיא "כפי הרצוי", היינו באופן שלא ייתכן אחרת • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

[. .] למרות גודל העילוי שבמעמד עשרה מישראל ביחד אף שאינם מדברים בדברי תורה, שגם אז "שכינתא שריא" בגילוי - הרי על-ידי העסק בתורה ומצוות מיתוסף עניין שלא בערך כלל, עד כדי כך, שבשביל זה היה כללות עניין "וירד ה' על הר סיני"⁵, ביטול כל הגזירות⁶ וביטול כל המחיצות כו', כדי שיוכל להיות גם העניין של תורה ומצוות.

ומזה מובן, שהמעמד ומצב של עשרה מישראל שאינם מדברים בדברי תורה אינו בערך כלל לגבי מעמדם ומצבם בשעה שמדברים בדברי תורה או עוסקים במצוות ועניני קדושה בכלל, וכמבואר בתניא⁷ ש"חייבו רז"ל לקום ולעמוד מפני כל עוסק במצוה, אף אם הוא בור ועם הארץ. . מפני ה' השוכן ומתלבש בנפשו בשעה זו", והיינו, שבשעה שיהודי

א. נהוג בהתוועדות שמתחילים (לא רק בניגון סתם, אלא) בניגון (ועניין) של שמחה. ולכאורה, קודם שישנו עניין של דברי תורה, שעל זה נאמר¹ "פקודי ה' ישרים משמחי לב", ועל דרך זה עניני שמחה כיוצא-בזה - נשאלת השאלה: לשמחה² מה זו עושה?

ויובן על-פי מה שכתב רבינו הזקן באגרת הקודש³: "שמעתי מרבתי [וידוע דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר]⁴ בשם חסידים הזקנים, שקאי על המגיד והבעל שם טוב כי אילו נמצא מלאך אחד עומד במעמד עשרה מישראל ביחד, אף שאינם מדברים בדברי תורה, תפול עליו אימתה ופחד בלי גבול משכינתא דשריא עליהו עד שהיה מתבטל ממציאותו לגמרי".

(1) תהלים יט, ט. וראה תענית ל, סע"א.

(2) ע"פ קהלת ב, ב.

(3) סכ"ג (קלו, ב).

(4) סה"ש תש"ד ריש ע' 98. תש"ה ס"ע 59. ע' 74.

(5) יתרו יט, כ.

(6) ראה שמו"ר פי"ב, ג. תנחומא וארא טו. ועוד.

(7) פמ"ו.

(מהורש"ב) נ"ע, כשמסר לו את העבודה בעסקנות הכלל, וזהו עניין של "עקידה" הקשור עם מסירת נפש -

כי, כדי שיומשך בעולם עצמות ומהות, הרי להיותו למעלה מכל ההגבלות, יש צורך ב"בלי גבול" של האדם למטה, שזוהי עבודת "בכל מאדך"¹⁰, מאד שלך¹¹, היינו עניין המסירת נפש.

והנהגה זו של הנשיאים, שפירסמוהו ולימדוהו שילכו בה, מהוה נתינת כוח שיוכלו לעשות לכל-הפחות מעין ושמץ מנהו.

ועל דרך המבואר בתניא¹² בנוגע למשה רבינו, ש"אף כי מי הוא זה ואיזהו אשר ערב לבו לגשת להשיג אפילו חלק אחד מני אלף ממדרגת . . . רעיא מהימנא, מכל מקום, הרי אפס קצוהו ושמץ מנהו . . . מאיר לכללות ישראל", כיון ש"כל נפש ונפש מבית ישראל יש בה מבחינת משה רבנו עליו-השלום, כי הוא משבעה רועים . . . ונקרא רעיא מהימנא"¹³, רועה כל ישראל.

וכמו כן בנוגע לאתפשותיה דמשה שבכל דרא¹⁴, ועד לנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל השמחה - שהמשיך ונתן כוח שיוכלו ללמלא הוראתו שתהיה העבודה באופן של הנחת עצמותו, "אָוועקלייגן זיך אָן אַ זייט", וזהו פנימיות עניין מסירת נפש - מסירת הרצון, ולהשתדל שיתוסף עוד יהודי לומד תורה ועוד יהודי מקיים מצוות, שעל-ידי זה מיתוספת עוד מציאות שנעשית חד עם עצמות ומהות, והרי זהו מילוי רצון העליון - שנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים¹⁵.

* * *

ג. כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל השמחה, סיפר פעם

וראה גם שיחת י"ב תמוז תשח"י ס"ו ואילך (תו"מ חכ"ג ע' 138 ואילך).
 (10 ואתחנן ו, ה.
 (11 ראה תו"א מקץ לט, ד. ובכ"מ.
 (12 פמ"ד.
 (13 שם פמ"ב.
 (14 תקרו"ז תס"ט (קיב, רע"א. קיד, רע"א).
 (15 ראה תנחומא בחוקותי ג. נשא טז. ב"ר ספ"ג. במדב"ר פי"ג, ו. תניא רפ"ו. ובכ"מ.

מקיים מצוה נעשה חד עם עצמות ומהות א"ס ב"ה, מצוה המצוות, ומוכן האין ערוך שבין עצמות ומהות (שנמשך על-ידי קיום התורה ומצוות) לדרגת הגילוי אלקות שיכול להיות בעולם (שנמשך במעמד עשרה מישראל אף שאינם מדברים בדברי תורה).

ומזה מובן גם עד כמה צריכים להתייגע ולהשתדל שיתוסף עוד יהודי ועוד יהודי שיגיע אליו "דבר ה' זו הלכה"⁸, משנה (הלכה) ברורה, יחד עם פנימיות הדבר שזוהי פנימיות התורה - כיון שעל-ידי זה מיתוספת עוד מציאות בעולם שהיא חד עם עצמות ומהות א"ס ב"ה.

ב. זהו הביאור בהנהגת רבותינו נשיאינו, שגם כאשר היו כבר הרבה יותר מעשרה מישראל שנתפרסמו ביניהם מעיינות פנימיות התורה, נגלה דתורה וכו' וכו' - לא הסתפקו בכך, אלא המשיכו ומסרו את עצמם ("זיי האבן זיך געלייגט") בכל הכוחות ובכל היגיעה וההשתדלות, עד כדי מסירת נפש, שהתורה תגיע לעוד יהודי, עוד יהודי ועוד יהודי:

לכאורה, מאי האי?! - הרי ישנו כבר עניין הפרהסיא, ועניין לימוד התורה ברבים, "עשרה שיושבין ועוסקין בתורה", ובכל עניני קדושה, ואם כן, מהו הצורך במסירת נפש כדי שיתוסף עוד יהודי, עוד יהודי ועוד יהודי, כאשר גם בלא-הכי ישנו כבר כיבוש העולם?

אך העניין הוא - כאמור לעיל - שהמשכת האלקות שיכולה להיות נמשכת בעולם אינה בערך כלל לגבי האחדות עם עצמות ומהות,

ובהתאם לה"אין ערוך" שבזה צריכה להיות היגיעה וההשתדלות שיתוסף עוד יהודי לומד תורה ועושה מצוה, שעל-ידי זה נעשה חד עם עצמות ומהות.

וזהו גם הקשר עם עניין המסירת נפש דווקא, - כפי שהיתה עבודתו של בעל השמחה, שבכל ענייניו עבד עבודתו באופן של מסירת נפש, וכפי שסיפר⁹ אודות הפתגם שאמר לו אביו, כ"ק אדמו"ר

(8 שבת קלח, ב.
 (9 שיחת יב"ג תמוז תש"ח ס"ד (סה"ש תש"ה ע' 111 ואילך).

העקידה יש עוקד ונעקד. אברהם אבינו ע"ה עקד את יצחק בנו כדי שלא יהיה בו פסול ח"ו ונהכוונה בזה למה שכתוב במדרש¹⁶ "בשעה שביקש אברהם לעקוד יצחק בנו, אמר לו, אבא, בחור אני וחוששני שמא יודעזע גופי. . . ושמא תפסל השחיטה. . . אלא כפתני יפה יפה". כמו כן ברצוני שהעקידה תהיה כפי הרצוי.

וכפי שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר - היו דמעות זולגות מעיניו של אביו, ופרץ בבכי, וגם הוא (כ"ק מו"ח אדמו"ר), שלא ידע במה המדובר, בכה עמו ("עס האָט זיך אים אויך געוויינט").

(גם כן בהתוועדות של י"ב תמוז¹⁷) אודות י"ב תמוז תרנ"ה (שחל ביום חמישי, כבקיעות שנה זו):

כיון שהיה זה בתקופת הקיץ, היה אביו, כ"ק אדמו"ר נ"ע, יחד עם בני ביתו בנאות דשא ("דאָטשע", כפי שנקרא כאן "קאָנטרי"), סמוך לליובאוויטש, והסדר היה שבכל יום שני בשבוע היה כ"ק אדמו"ר נ"ע נוסע לליובאוויטש, לקבל אנשים, ולעשות את כל העניינים שרצה לעשות בליובאוויטש. וכך היה הסדר גם ביום שני בשבוע שלפני י"ב תמוז שחל ביום חמישי.

ביום רביעי, י"א תמוז, קרא כ"ק אדמו"ר נ"ע

כשיש אצלו הנחה פשוטה שלא יכול להיות אחרת, אזי אין נפקא־מינה באיזה היזק או הפסד כרוך הדבר, כיון שיודע שלא יכול להיות אחרת!

אחר כך למד כ"ק אדנ"ע - בפני ארון הקודש פתוח - חצי פרק מאגרת הקודש¹⁷ דיבור־המתחיל חגרה בעוז מתניה, ופנה אל בנו, ואמר:

בפניהם של אבותיי הקדושים (דהיינו האוהל שבו טמונים הצמח צדק ואדמו"ר מהר"ש) הנני כורת ברית עמך.

מהיום הנני מוסר לך את העבודה בעסקנות הכלל בעניינים גשמיים ובעניינים רוחניים.

והוסיף ואמר אודות המאמר חגרה בעוז מתניה: ראשית העבודה מתחילה ממתנים, ואחר כך באים שכל ומדות. מתנים צריכים חגורה, ומהי החגורה - עוז, ומהו עוז - מסירת נפש, ומהי מסירת נפש - כך ולא אחרת ("אזוי און ניט אַנדערש").

ומאז התחילה העסקנות והעבודה של כ"ק מו"ח אדמו"ר, בעל השמחה, תחת הנהלת אביו, בהרגישו, הן בעניינים גשמיים והן בעניינים רוחניים, ולאחרי ההקדמה שזהו עניין של "עקידה", שלכן צריך על זה "כריתת ברית", שמעמידה את הדבר במעמד ומצב שהוא היפך השכל, וטעם ודעת.

את בנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר בעל השמחה, ואמר לו, שמחר לפנות בוקר יטבול בנהר, ואחר כך ייסעו לליובאוויטש, מבלי לומר לו טעם הדבר.

כ"ק מו"ח אדמו"ר השכים לפנות בוקר, טבל בנהר, והתפלל, ואחר כך נסעו לליובאוויטש - נסיעה שארכה כמה זמן, כך, שבשעה שמונה או תשע הגיעו לליובאוויטש.

- קודם שהגיעו לעיירה אמר כ"ק מו"ח אדמו"ר לאביו, שכיון שבאים לליובאוויטש בפתאומיות, עלולה הסבתא (אמו של כ"ק אדמו"ר נ"ע) להיבהל, ומן הראוי היה להודיע לה תחילה שבאים שלא ביום המיועד. והשיב לו כ"ק אדמו"ר נ"ע, שהיא יודעת, ולא תיבהל.

בבואם לליובאוויטש, נכנס כ"ק אדמו"ר נ"ע אל אמו, וכ"ק מו"ח אדמו"ר נשאר בחדר שלפניו. ובצאתם, ליוותה הרבנית את בנה כ"ק אדנ"ע בפנים מאירות ובברכות לכביות, וכ"ק אדנ"ע אמר לבנו, בעל השמחה, שעכשיו ייסע עמו לאוהל.

בבואם לאוהל, פתח כ"ק אדמו"ר נ"ע את דלת האוהל, ופתח גם את ארון הקודש (בבית־המדרש הסמוך לאוהל), ואמר:

הנני מביא היום את בני לעקידה. בעניין

16) ב"ר פנ"ו, ח.

17) ס"א.

ד. ולכאורה אינו מובן: לשם מה סיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר כל זה - איך שהכניסו אותו בעבודה של עסקנות הכלל, מה נוגע לידע את כל הפרטים כיצד נעשה הדבר?

ומזה מוכח, שכדי לידע מהו תוכנה של העבודה, וכיצד צריכה העבודה להתבצע על-ידי השליח - צריכים לידע כיצד היתה ההכנה אל הכניסה לעבודה, שכן, הכנה לעניין צריכה להיות בהתאם אל העניין, ותנאי ואופני העבודה צריכים להשתקף בתנאי ואופני ההכנה לעבודה, ולולי שיודעים כיצד היתה ההכנה, היה מקום לחשוב שיכולים לבצע את העבודה גם באופן אחר.

ה. והעניין בזה:

תוכנה של העבודה היא - עסקנות הכלל בעניינים גשמיים ובעניינים רוחניים (כדברי כ"ק אדמו"ר נ"ע), שהנקודה שלהם היא עניין הפצת היהדות עד להפצת פנימיות התורה, שזהו עניין הפצת המעיינות, ושתהיה ההפצה באופן שיגיע עד לחוצה.

אמנם, כאשר לא יודעים באיזה אופן היתה ההכנה וההקדמה לעבודה זו, יכולים לעסוק בכל עניינים אלו, אבל, באופן כזה שלא יהיה "כפי הרצוי" (כלשון כ"ק אדנ"ע), וכדי שהעבודה תהיה "כפי הרצוי", צריכים לידע באיזה אופן היו ההכנות לעבודה זו, ועל-ידי זה יודעים באיזה אופן צריכה להתבצע העבודה על-ידי השליח.

ו. ובהקדם הביאור בדיוק הלשון "כפי הרצוי", דהיינו כפי הרצון - שמקשרים זה עם עניין הרצון דווקא:

ידוע החילוק שבין רצון לשכל¹⁸ - שבעניין השכל, גם כאשר חסר פרט מסויים, הרי זה עדיין עניין של שכל, מה שאין כן ברצון, אם ישנו איזה פרט שלא כפי הרצון, אזי אין זה כלל באופן ד"אמרתי ונעשה רצוני¹⁹.

ברצון גופא יכול להיות גם עניין של הידור ועד מהדרין מן המהדרין, אבל בהכרח שיהיו כל הפרטים,

ורק אז ישנו מציאות הרצון, וכאשר חסר איזה פרט, לא נתקיים הרצון כלל.

לכאורה, כיון שהעבודה היא עבודה שכלית, על-פי שכל והבנה והשגה - כפי שדרש כ"ק מו"ח אדמו"ר והדגיש כמה פעמים שהפצת התורה והמצוות והפצת המעיינות צריכים להיות באופן של סדר מסודר, להתכונן בחושים, הכישרונות ותכונות הנפש של האדם שמדברים עמו וצריכים להשפיע עליו, כך, שנוגע כאן עניין השכל, הבנה והשגה - אם כן, מה נוגע עניין הרצון?

אך העניין הוא, שאימתי יכול השכל, הבנה והשגה, לפעול את העבודה - כאשר היסוד לזה הוא הרצון.

ז. ועל זה מורה ומסביר כ"ק אדמו"ר נ"ע, שההכנה לעבודה קשורה עם עניין של "עקידה", "כריתת ברית" ו"מסירת נפש", "כך ולא אחרת".

ואין נפקא-מינה במה כרוך הדבר; יתכן שהדבר כרוך בעלות כסף, כוחות, זמן, ועד למסירת נפש בפועל, אבל, היות שיש אצלו הנחה פשוטה שלא יכול להיות אחרת, אזי אין נפקא-מינה באיזה דיוק או הפסד כרוך הדבר, כיון שיודע שלא יכול להיות אחרת!

וכפי שמצינו אצל אברהם אבינו:

תורת החסידות מדגישה כמה פעמים²⁰ את העניין המיוחד במסירת הנפש של אברהם אבינו - שלא חיפש מסירת נפש, אלא ידע שתפקידו לפרסם אלוקות בעולם, ואי אפשר להיות אחרת ("אזוי און ניט אַנדערש"), ובמילא, גם אם הדבר כרוך בניסיון אור כשדים שהשליכוהו לכבשן האש, ועל דרך זה בשאר הניסיונות, עד לניסיון האחרון, ניסיון העקידה, "קח נא את בנך את יחידך גוי"²¹ - לא איכפת לו!

אלא, שאין זה באופן שמחפשים ניסיונות. - לא זו היתה עבודתו של אברהם אבינו, ולא בזה היה מונח; ענינו הוא לפרסם אלוקות בעולם, באופן שאי אפשר להיות אחרת.

ובאופן כזה - כאשר נגשים לעבודה עם ההכנה המתאימה כהוראת הרביים - אזי ממלאים את

20 ראה שיחת י"ב תמוז תש"ב (סה"ש תש"ב ע' 154). תש"ד ס"ט (סה"ש תש"ד ע' 156). וראה גם תר"מ ח"ח ע' 122. וש"ב.

21 וירא כב, ב.

18 ראה סה"מ קונטרסים ח"ב שני, ב. לקו"ד ח"ד תשע, ב. וראה גם תר"מ חכ"ג ע' 42. וש"נ.

19 תו"כ ופרשי" ויקרא א, ט. פינחס כח, ה. ועוד.

העבודה "כפי הרצוי".

נמשך בזה (על דרך מאמר רז"ל²⁸ "כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו כו"), כיון שהם עניינים

שבהם הכניס את כל עצמותו -

שמצליחים בעבודה למלא את התפקיד שהטילו בהפצת היהדות ועד להפצת המעיינות שיגיע גם לחוצה,

ועניין זה נעשה באופן של "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ", הן בגשמיות והן ברוחניות - בהתאם לכך שהעבודה היא "עסקנות הכלל בעניינים גשמיים ובעניינים רוחניים" - באופן ד"הרחב פיך ואמלאהו"²⁹, הן בנוגע להרחבה בהבנה והשגה בתורה, כדאיתא בגמרא³⁰ "בדברי תורה כתיב", והן כפירוש רש"י ומפרשי התנ"ך ב"כל תאוות לבך", מלמעלה מעלה עד למטה מטה, שזוכים להרחבה ב"טל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש", בבני חיי ומזוני רויחי.

(קטעים מהתוועדות י"ב תמוז ה'תש"כ.
תורת מנחם כרך כח עמ' 187, 191-198)

ז. וכאשר יוצאים לעבודה לאחר ההכנה וההקדמה באופן של עקידה, "כך ולא אחרת", כהוראת כ"ק אדמו"ר נ"ע, אזי מתגלה שכל הקשיים שהיו אין בהם ממש - כשם שהיה בניסיון העקידה: "אמרתי לך . . העלהו, אסקתיה אחתיה"²², ואחר כך נתקיים "הרכה ארכה את זרעך"²³ ("וארכה את זרעו ואתן לו את יצחק"²⁴), ועד שלאחרי זה זכו לברכת יצחק: "ויתן לך האלקים מטל השמים ומשמני הארץ"²⁵, הן כפשוטו בגשמיות, והן ברוחניות, כדאיתא במדרש²⁶ "מטל השמים זו מקרא ומשמני הארץ זו משנה וכו'".

ועל דרך זה בנוגע לכל ההולכים בעקבותיו באופן האמור,

- שהרי "זרעו בחיים"²⁷, וכאשר הולכים לפי הדרכותיו והנהגותיו ועוסקים בעניינים שמסר נפשו עליהם, נמשכים בזה כל ענייניו, ועד שהוא עצמו

(22 פרש"י שם, יב.

(23 שם, יז.

(24 יהושע כד, ג.

(25 תולדות כז, כח.

(26 ב"ר פס"ו, ג.

(27 תענית ה, ב.

(28 יבמות צז, רע"א.

(29 תהלים פא, יא.

(30 ברכות נ, א.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 177 ש"ח (ב-4 תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 88 ש"ח (ב-2 תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 60840.

כמו-כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

הגלות היא בשביל הגילוי

גילוי שמוגיעים אליו על-ידי הגלות

והנה בכל ג' הפרטים ד"יפוצו מעיינותיך חוצה". . . היתוסף על-ידי הגאולה די"ב י"ג תמוז: מקורו ושרשו של בעל הגאולה - ב"לויבאוויטש" - ובכללות יותר - בפלך מאהילוב (או ויטעבסק), ובכללות עוד יותר - במדינה ההיא, כידוע החביבות המיוחדת שרחש בעל הגאולה ליהודים שדרו במדינה ההיא.

ואף-על-פי-כן, נסע וירד משם בגלות אחר גלות - על דרך מאמר רו"ל "עשר גלויות גלתה שכינה" - מלויבאוויטש לרוסטוב וכו', עד ליציאה ממדינה ההיא, ועד לירידה הכי גדולה - בכואו לחצי הכדור התחתון, כאשר מצב היהדות לא היה בשלימות כו', עד למצב דחוצה שאין חוצה ממנו, ועל כל פנים (בהתאם לצורך לדבר בשבחם של ישראל) - ביחס להפצת המעיינות חוצה.

אמנם הכוונה הפנימית דכל עניני גלות וירידה, היא - צורך עלייה: עניני הגלות אינו אלא בשביל הגילוי, עד לגילוי שבאין ערוך שאי אפשר לבוא אליו לולי הקרמת הגלות. ונמצא, שעל-ידי כל גלות וירידה כו' - היתוסף יותר בגילוי והפצת המעיינות חוצה, בעילוי אחר עילוי, כבכל עניני קדושה שבהם ישנו הציווי ד"מעלין בקודש", ועל אחת כמה וכמה - אצל צדיק ונשיא בישראל.

ועד לגלות וירידה הכי אחרונה בכואו לחצי כדור התחתון - שעל-ידי זה היתוסף בהפצת המעיינות חוצה באופן שבאין ערוך לגמרי.

...ויש להוסיף באמור לעיל שעניני הגלות ("גלתה שכינה") הוא בשביל שעל-ידי זה יתוסף יותר בעניני הגילוי:

כדי לעשות מגלות גאולה, מ"גולה" "גאולה" - יש צורך להוסיף אות אל"ף, כלומר, להמשיך את האל"ף, אלופו של עולם, באמצע ה"גולה".

אבל, כדי לעשות מגלות גילוי - אין צורך בהוספת אות אל"ף, ואפילו לא בהוספת אות יו"ד (נקודה בלבד), כי אם לשנות את הניקוד - מ"גלתה" ל"גלתה".

ועל דרך זה בנוגע לבעל המאסר והגאולה - מ"גלה" ל"גלה". כלומר, שגם במצב של גלות, כאשר האל"ף, אלופו של עולם, הוא עדיין בהעלם ב"גולה" - נעשה עניני הגילוי, עד לגילוי הכי נעלה, "גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך", כאמור שעל-ידי זה שגלה כו', עד לחצי כדור התחתון, היתוסף בגילוי החסידות "יפוצו מעיינותיך חוצה", באופן שבאין ערוך.

(משיחת ש"פ שלח תשמ"ו. התוועדות תשמ"ו ח"ג עמ' 640)

ישנם ויהיו עוד רבות מופתי

כאשר שואלים יהודי: מה היה המופת האחרון שראה? הוא משיב: מה פתאום האחרון?! ישנם ויהיו עוד רבות מופתי, ורבות בלשון התורה פירושו יותר ויותר, עד בלי הגבלה.

עד תיכף ומיד, הגאולה האמיתית והשלימה, כמו שכתוב "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", נפלאות גם בערך לנפלאות במצרים - הן באיכות הנפלאות והן בכמות הנפלאות..

(משיחת ש"פ חוקת תנש"א. התוועדות תנש"א ח"ג עמ' 422)

רבי שלמה יצחקי (רש"י)

רש"י הצליח לקרב את לימוד פשוטו של מקרא "לתוך ראש של כל אחד ואחד מ)שבטי ישראל", כתב הרבי • החומש 'שי למורא', המבאר את רש"י, זכה להדרכת הרבי ועידודו • על הוצאת "ביאורים לפירוש רש"י על התורה", מחוברות בודדות ועד סדרה שלמה • תורתו של רבן של ישראל לאור ביאוריו של הרבי • רשימה ראשונה לקראת יום פטירתו של רש"י, בכ"ט בתמוז

הרבי ליוה את הוצאת החומש

בחדש תמוז תשל"ד כתב הרבי - בשולי איגרת כללית-פרטית מתחילת חודש תמוז - לרב שמואל יהודה ויינפלד (אגרות קודש כרך כט עמ' קצב-ג):

זה עתה נתקבל מכתבו מיום הגאולה י"ב תמוז עם המצורף אליו..

ומוכן שכלל שירבה בהעתקות שינויי הנוסחאות שנמצאו בפירוש רש"י - הרי זה משובח ועוד יותר מזה (כיון שבא - לא בפנים). לאידך גיסא: אין להוסיף כלל בפנים על דעת עצמו...

סימני פיסוק - אולי יש להצדיק, אבל מראי מקומות הפסוקים להכניסם בפנים - הרי זה היפך שיטת וכוונת רש"י (שבמקומות מסויימים ציין, זאת-אומרת שבשאר המקומות אין צריך לציין).

כן: תהו השלישי הוא דיבור המתחיל בפני עצמו. וגם זה נוגע ושייך לשיטת רש"י בפירושו.

ניקוד הכתובים שבתוך פירוש רש"י - הוא ללא תועלת (כיון שפירוש רש"י אינו מנוקד).

זה היה מכתב הדרכה בקשר לעריכת הוצאה חדשה של חמישה חומשי תורה עם פירוש רש"י,

יתרבו לומדי פירוש רש"י

הרב חיים שלום ע"ה הלוי סגל כתב פירוש על רש"י - 'תוספת רש"י'. בשעתו הוא קיבל הוראה מהרבי להדפיס את הפירוש עם החומש. הספר עמד לצאת לאור בהוצאת 'מפעלי אריאל', אך למרבה הצער הוא נפטר בטרם הספיק להדפיס את הספר.

לאחר פטירתו ביקשו בני ביתו להדפיס את ספרו במשך שנת האבל, והציעו להדפיס תחילה את הפירוש לבדו, ובהמשך להדפיס את הפירוש עם החומש. הרב שאר ישוב הכהן, שעמד בראש 'מפעלי אריאל', הסכים לכך אם יקבל את הסכמת הרבי.

הרבי השיב על כך ('מאוצר המלך' כרך ב' עמ' 206) בו' בתשרי תשמ"מ:

ונכון ומתאים מאד ובפרט שעלידי זה יתרבו בהקדם לומדי פירוש רש"י וכו' שעשה ובהצלחה וכו' תורתינו הקדושה "בהמצאו גו' קרוב" בהבנת פשוטו של מקרא שעלידי זה הכניסה לתוך ראש של כל אחד ואחד מ)שבטי ישראל.

ה'תשד"מ, שלעניין ציורי בהמות וחיות ועופות טמאים, אף-על-פי שכשמציירים ציור לנוי יש להימנע מציור בעלי חיים טמאים, הרי כשמדובר בהסברת דברי תורה, אז התמונות והציורים הם חלק מתלמוד תורה.

ביאורים מהשנים הראשונות

רק בשנת תשכ"ה החל הרבי לגלות את שיטתו ברבים, בביאור פירוש רש"י על התורה בהתוועדויות מדי שבת. אבל כבר שנים רבות קודם לכן מצאנו שעסק בפירוש רש"י.

איש חינוך ("הנעלה והנכבד איש ירא אלוקים ותיק וחסיד עוסק במלאכת ה' חכם ונבון וכו' מהור"י ש"י" - פלייער, משיקגו) פנה אל הרבי בשאלה בחודש אדר תש"ג (תוכן שאלתו כפי שהרבי כותב זאת במכתב התשובה):

במענה על מכתבו משבוע העבר, על דבר שמפרש בלימוד התלמידים בבראשית (מא, מ) ועל פיך ישק, מלשון נשיקה .. ויש מערערים בזה כיון שרש"י פירש ישק יתפרנס מלשון "ובן משק בית"..."

וזהו כמעט מסקנתו הסופית של הרבי באיגרת התשובה:

לפי דעתי יש לפרש על-פסוק ישק כל עמי, אם מלשון משק כפירוש רש"י או על כל פנים מלשון נשק, אף שלא נמצא במקום אחר בלא נו"ך. ולבאר לתלמידים אשר רק שריד מעט נשאר מלשוננו בספרי התנ"ך - ובלשון הרמב"ם בהקדמתו לספר המצוות "לשון ספרי הנבואה... קצר בידינו" - ולכן כמה תיבות וביטויים לא נמצאו בהם אלא פעם אחת...

בפעם הבאה (בחודש מרחשוון תש"ו - אגרות-קודש כרך ב' עמ' עז) לא המתין הרבי לשאלת הרב יוסף פלייער, ובעצמו הציע לפניו ("ולסיים בדברי תורה"):

– ופילגשו וגו' ואת מעכה - רגילים לפרש בלימוד התלמידים מעכה שם בתו של פילגשו, וראיתי אשר בפלוגתא שנוי פירוש זה...

והנה לפי דעת הספורנו מעכה הוא שם אשה, אבל לרש"י ראש המפרשים ועל-פי המדרש, על-

שלימים הושלמה ויצאה לאור בשם 'שי למורא', בשנת תשנ"ח.

מספר הרב ויינפלד: הרעיון עלה בשנת תשכ"א, והעבודה החלה בתשכ"ו. בחודש ניסן תשל"ב, בהיותי אצל הרבי, כאשר הכריז בהתוועדות י"א ניסן על הקמת שבעים ואחד (ע"א) מוסדות, גמרות בליבי שהמפעל הזה יהיה מוסד כאחד המוסדות שהכריז עליהם. לא אתחשב כלל בזמן הדרוש, אלא אפעל כמוסד הפועל בעקביות, כדי שיצא דבר נאה ומתוקן לצורך לימוד התורה דרבים, כסייעתא דשמיא.

בשנת ה'תשל"ד התחלנו לסדר את פירוש רש"י על התורה כפי התוכנית הנ"ל, וכבר סודר חלק גדול, ושלחתי לרבי דוגמה של כמה דפים. זכיתי לקבל מכתב ובו הערות והדרכות להמשך העריכה. אבל מסיבות שונות נדחתה העבודה.

בשנת ה'תשמ"ב, בהיותי בתקופת חג-השבועות אצל הרבי ביחידות בחדרו הקדוש, שאל אותי הרבי, מה על עניין ההוצאה של פירוש רש"י וכו'. אמרתי שעדיין אני ממשיך בזה אולם בגלל הוספות רבות שנוספו בינתיים יצטרכו לסדר הכול מחדש, כי התוספת מרובה על העיקר.

על זה ענה לי הרבי שזה כמובן רגיל בישראל שכאשר יש תוספת ברכה, הרי היא לא רק מרובה, כי אם אלף פעמים ככה, כמו הברכה שבירך משה רבנו את ישראל שהייתה להם ברכה ובירך אותם משה "ה' אלהי אבותיכם יוסף עליכם ככם אלף פעמים". זהו לא רק מרובה, אלא אלף פעמים ככה.

אחר כך הוסיף ואמר לי שאכנס לספרייה לראות את הצילומים של כתבי-יד של פירוש רש"י אשר שם. כשנכנסתי לספרייה והראו לי, בדקתי מה שיש לי מכבר, ומה שלא היה לי. הזמנתי את כל כתבי היד, ובעזרת-השם-יתברך כולם הגיעו לידי. ראיתי שמתקיימת בעזרת השם יתברך הברכה שההוספה מגיעה לאלף פעמים ככה מכפי התכנית הראשונה, גם בחילופי גרסאות וגם בביאורים.

כמו כן, בכמה מכתבים שכתב לי הרבי בירך את העריכה הזאת וסיים בכתב ידו בברכה "ולהצלחה בעבודת הקודש".

ואגב, הרבי השיב לי ביום ד' פרשת תצוה

את המפעל, טען שיש להמשיך. ואכן, יום אחד התקבלה הוראה מהרבי (לא רק להמשיך בהוצאת החוברות, אלא) להוציא-לאור ספר שלם, עד י"א ניסן.

בזיכרוננו של כותב הרשימה ששמע בשעתו מהרב קפלן (ע"ה): זמן לא רב אחרי תחילת הוצאת החוברות של "ביאורים לפירוש רש"י" הייתי ב'יחידות' אצל הרבי. ה'יחידות' הוקדשה ברובה לנושאי צפת ולשליחותי. הרבי עבר מנושא לנושא, העניק הוראות ושאל שאלות. על שולחנו של הרבי הייתה מונחת חוברת אחת (או כמה חוברות), והרבי הביע את שביעות רצונו באופן כללי, ובר בבר התייחס לפרטים. דומה שאמר שתמצות השיחות צריך להיות באופן שלא יחסר בביאור והבהרת הנושאים.

הנה פתק מענה מהרבי על כרך א' של "ביאורים לפירוש רש"י על התורה" (נרשם בשעתו על-ידי הרה"ת יוסף שיחי' קרמר משלוחי הרבי לצפת וכיום השליח בטבריה - שהיה בין ראשוני המשתתפים בעריכת ותמצות השיחות):

1. כדאי לזרז ההו[צאה] [אור] ככל האפשרי.
2. פשוט ובחברת בנ[י] ע[צמה] (שלא לעכב ההוצאה הנ"ל) על המגילות בחוברת 'קריית חב"ד בצפת', תשורה מכ"ב שבת תשס"ט (עמ' 69), נדפס מענה על קובצי הביאורים:

ובכ[ל] ז[ה] - הזירזו אחר הזירזו משובח וכו'.
הרא"א הכהן פרידמן מציין, שבמענה לשאלה אם לכלול בין הביאורים לרש"י גם את אלה שמופיעים בשיחות בלתי מוגהות השיב הרבי בשלילה. אך על אותה שאלה השיב לחיוב בנוגע לביאורים לפרקי אבות.

כרחך-צריך-לומר שגם הוא בן.. וכנראה נשתרבו המנהג לפרש מעכה - בת ולנטות מהמוכרח על-פי פירוש רש"י מפני שאין הדבר מפורש ברש"י.. אבל מצינו גם כן מעכה שם איש...

אלו אינן דוגמאות יחידות. בפורים קטן תש"ח (אגרות קודש כרך ב' עמ' שו"שז) השיב הרבי תשובה מפורטת ומנומקת לסתירה בין פירוש רש"י במסכת סנהדרין (יז, א - ד"ה מי), ופירוש רש"י על התורה (במדבר יא, כז) על התנהגותם של אלדר ומיידר.
כמה ימים לאחר מכן (י"ח אדר שני - שם עמ' שכא"ב) השיב וביאר קטע רש"י נוסף, במענה לשאלת הרב ניסן מינדל.

"ביאורים לפירוש רש"י על התורה"

עם בואם של שלוחי הרבי בשנת תשל"ו לצפת הוחל בהוצאת חוברות שהניבו בסופו של דבר את סדרת הספרים "ביאורים לפירוש רש"י על התורה". אלו נלקטו מתוך ספרי 'לקוטי שיחות' של הרבי. החוברת הראשונה נדפסה לקראת ראש-חודש אדר שני תשל"ו. החוברת הייתה בת 30 עמודים והיו בה 32 קטעים לפרשת בראשית.

סח הרה"ת אלתר אליהו הכהן פרידמן, שהיה מראשוני המשתתפים בהוצאת החוברות ולימים עורך הספרים:

לאחר החוברת הראשונה נדפסו עוד כמה חוברות, אולם עדיין לא נתקבלה כל תגובה מהרבי. המשתתפים ביקשו למשוך ידם מלהמשיך, אולם הרה"ח הרה"ת ר' ארי' לייב קפלן (ע"ה), שהיה האחראי על המערכת, וגם בהמשך ליווה

פרשת חוקת

זאת התורה אדם כי ימות באהל (יט,יד)

מניין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה, שנאמר: זאת התורה אדם כי ימות באוהל (היכן מצויה, באדם שימות באוהלי תורה, רש"י) (ברכות סג)

בן תורה צריך 'להמית' את כל תענוגי העולם ולהינזר מהם, שכן גם דברים קליהעורך בתענוגי העולם מונעים את המסירה והנתינה באוהלה של תורה.

(היום יום א' בתמוז)

ותמת שם מרים (כ,א)

למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה, לומר לך: מזה קרבנות מכפרין, אף מיתת צדיקים מכפרת (רש"י)

למה נסמכה מיתת מרים לפרשת פרה אדומה ולא לפרשת חטאת?
אלא החטאת מכפרת על השגגות, שסיבתן היא התגברותה של הנפש הבהמית, ששורשה מקליפת נוגה, אך אין היא מכפרת על הזדונות, שהן משלוש הקליפות הטמאות לגמרי. ואילו פרה אדומה מטהרת טומאת מת, שהיא אבי אבות הטומאה, הקשורה לשלוש הקליפות הטמאות; וכן בעת פטירת הצדיק מאיר חסד ה' לכפר על עוון הדור, כולל הזדונות.

(תניא אגה"ק סימן כח)

ודיברתם אל הסלע (כ,ח)

ואילו בפרשת בשלח (יז,ו) נאמר "והכית בצור".
אומר הרבי ה'צמח-צדק':

"צור" נמשך משם אלוקים, ככתוב (שמואל א ב) "ואין צור כאלוקינו", ובעבודת ה' הוא ביטול ושליטת הרע ("אתכפיא"). אדם שהוא בבחינת 'צור' זקוק ל'הכאה' וביטוש, "והכית בצור".
ואילו 'סלע' שייך לשם הוי', כנאמר (תהילים יח) "הוי' סלעי ומצודתי", ועניינו בעבודה הוא הפיכת הרע לטוב ("אתהפכא"). מי שהגיע לדרגת 'סלע' דיי לו בדיבור, "ודיברתם אל הסלע".

(אור התורה במדבר עמ' תתלה)

וישלח משה מלאכים מקדש אל מלך אדום... דרך המלך נלך (כ,יד-יז)

"וישלח משה מלאכים" - היינו ה'משה' שבכל נשמה,
"מקדש" - מבחינת חכמה שבנפש, שנקראת 'קדש',

"אל מלך אדום" - מלכי אומות העולם שישראל כבושים בגולה אצלם.
לאמר:

"דרך המלך נלך" - בכל הקשור לעבודת הכורא אין לנו אלא דרך ה', מלכו של עולם. וכאמרתו המפורסמת של הרבי הרי"צ בעת שחרורו מהמאסר, שגם בזמן הגלות "בכל הקשור לדתנו, תורה ומצוותיה ומנהגי ישראל - אין עלינו מושל ושלט".

(לקוטי שיחות כרך יח עמ' 468)

ומבמות הגיא אשר בשדה מואב ראש הפסגה (כא,כ)

"שדה מואב" רומז לעולם-הזה הגשמי, הנתון לממשלת קליפת נוגה, שנקראת 'מואב'. דווקא בעולם חומרי זה יש 'במות', כלומר, אפשרות לברר את הניצוצות הנעלים מעולם התוהו שנפלו לעולם בסוד 'שבירת הכלים', וכן 'גיא' - אפשרות לקיים את התורה ומצוותיה, שניתנו בעולם-הזה דווקא. "ראש הפסגה" - עבודה זו של בירור וזיכוך 'שדה מואב' באמצעות תורה ומצוות קשורה לעצמותו יתברך. שכן כך עלה ברצונו, מטעם הכמוס בעצם עצמותו, לברוא עולם גשמי ואשר בני-ישראל יתקנו אותו במלכות ש-ד-י.

(ספר-השיחות ת"ש עמ' 47)

על כן יאמרו המושלים (כא,כז)

אלו המושלים ביצרם (בבא בתרא עח)

יצרם הרע משמש בעבורם משל ודוגמה, הם לומדים ממנו כיצד לעבוד את ה' מתוך נחישות ותקיפות.

(ספר השיחות ת"ש עמ' 151)

בואו חשבון (כא,כז)

בואו ונחשוב חשבוננו של עולם (בבא בתרא עח)

'עולם' מלשון העלם. יש לדעת ולזכור שהכוונה והמטרה של ההעלם היא - שהאדם יבטל אותו ויאיר את העולם באור אלוקי. זהו שאמרו רז"ל (סנהדרין פ"ד) "בשבילי נברא העולם", כלומר: ההעלם וההסתר נברא למעני, כדי שאבטל אותו ואגלה את האמת.

(ספר המאמרים קונטרסים ב עמ' 738)

בואו חשבון תיבנה ותכונן עיר סיחון (כא,כז)

"בואו חשבון" - חשבון הנפש שעורכים בקריאת שמע שעל המיטה מבטיחה אשר "תיבנה ותכונן עיר סיחון" - עבודת התפילה שלמחרת תהיה כרבעי (התפילה נקראת שיחה, כמאמר (ברכות כו) "אין שיחה אלא תפילה").

(לקוטי תורה במדבר עמ' סו)

"בן עשרים לרדוף"

בן חמש שנים למקרא, בן עשר שנים למושנה, בן חמש עשרה לגמרא, בן שמונה עשרה לחופה, בן עשרים לרדוף. . בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם (פרק ה משנה כב)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

בנוגע לבריאת האדם - שנברא כדי להשלים את הכוונה של עשיית דירה לו יתברך בתחתונים, על-ידי זה ש"ויניחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה" - איתא במדרש ש"אדם וחווה כבני עשרים שנה נבראו". וכיון שכן הוא הסדר מצד הבריאה, ש"עולם על מליאתו נברא", ורק לאחר חטא עץ הדעת, שהעולם אינו כתיקונו, יש גם הקדמת השנים עד שנעשים "כבני עשרים שנה", הרי מובן, שגם עתה, הנה עיקר ותכלית העבודה היא כשנעשים בני עשרים שנה, שאז נתמלא כוחו של האדם. ובלשון המשנה - "בן עשרים לרדוף":

אף שהפירוש הפשוט "לרדוף" הוא "אחר מזונותיו, לאחר שלמד מקרא משנה וגמרא ונשא אישה והוליד בנים, צריך הוא לחזור ולבקש אחר מזונות" [...], הרי כיון שפרנסה גשמית תלויה בפרנסה רוחנית, כמו שכתוב "אם בחוקותי תלכו וגו' ונתתי גשמיכם בעתם וגו'", היינו, שברכת ה' בעניינים הגשמיים היא בתנאי קיום התורה ומצוות - מובן, שביחד עם הרדיפה אחר מזונות גשמיים צריכים גם לרדוף אחר מזונות רוחניים.

ויש להוסיף בזה, שלאחרי הסדר של "בן חמש שנים למקרא, בן עשר שנים למושנה כו' בן חמש עשרה לגמרא" (עד גיל עשרים), שעיקר ההתעסקות היא בלימוד התורה - אזי מתחיל סדר העבודה של "בן עשרים לרדוף" בנוגע לענין המעשה (קיום המצוות, כולל בירור עניני העולם), שהרי "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה", וכמודגש גם בנוגע למצוות הקהל: "תקרא את התורה גו' הקהל את העם האנשים והנשים והטף גו' למען ישמעו ולמען ילמדו גו' ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת גו' ליראה את ה' אלוהיכם וגו'". ומזה מובן בנוגע לתלמידי הישיבות [. .] שהם בסביבות גיל עשרים שנה - עיקר זמן העבודה - שאצלם צריך להיות עניין ה"לרדוף" ("יאגן זיך") בנוגע ללימוד התורה (שהרי כל זמן שנמצאים בין כתלי הישיבה אין להם דאגות הפרנסה כלל), לשגשג ("שטייגן") בלימוד התורה ביתר שאת וביתר עוז.

(תורת מנחם-התוועדויות' תשי"ג חלק א (ז) עמ' 29)

הביאור במאמר חז"ל באבות "בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם", שלכאורה אינו מובן: כל העניינים הנמנים במשנה שם מהווים הוראות למעשה בהנהגתו של האדם - "בן חמש שנים למקרא", "בן עשר שנים למושנה", "בן י"ג למצוות" כו', ומהי ההוראה בזה ש"בן מאה כאילו מת ועבר ובטל מן העולם"?!...

והביאור בזה: עניינו של "בן מאה" בעבודת האדם, הוא, שלימות הבירור והזיכוך בכל עשר כוחות הנפש, ובאופן פרטי דווקא, כפי שכל כוח (מעשר הכוחות) כלול מעשר, אשר על-ידי זה נעשה "בן מאה" (עשר פעמים עשר). ואז - הרי הוא "כאילו מת ועבר ובטל מן העולם", כלומר, שכבר אין לו שייכות עם עניני העולם, ובמילא אין לו לחשוש ממצאות העולם, כאילו שאין לו יצר הרע.

(תורת מנחם-התוועדויות' תשי"ג חלק א (ז) עמ' 157)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת חוקת

ז' בתמוז

פרקי אבות - פרק ה'.

יום רביעי

י"א בתמוז

במנחה אין אומרים תחנון.

יום חמישי

י"ב תמוז¹, חג הגאולה

"מועד המועדים"². יום הולדת את כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, בשנת תר"מ³. יום בו נתבשר - בשנת תרפ"ז - שהוא חופשי מגלותו אשר הגלה - אחרי שהיה תפוס במאסר - על עבודתו בחיזוק התורה והיהדות⁴.

(1) קביעתו בחודש הרביעי היא התחלת הגילוי דלעתיד לבוא, כיוון שפנימיות צום הרביעי הוא עניין של ששון ושמחה - ספר השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 507, 531 ובכ"מ.
(2) לשון בעל הגאולה באג"ק שלו ח"ב עמ' תכ. וביאר כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו: "מועד עניינו - שנעשה בו נס, וי"ב תמוז הוא מועד ונס הכללי, ניסו של ראש ישראל, שממנו נמשכים כל המועדים וניסים פרטיים" - לקוטי שיחות ח"ד עמ' 1322.
(3) תולדות ימי חייו ב"ספר התולדות - אדמו"ר מהוריי"צ (ארבעה כרכים, הוצאת קה"ת, כפר חב"ד תשל"ו) - תשל"ו.
(4) ספר המנהגים שם. פרשת ימים אלו בספר התולדות הנ"ל ח"ג ובפרט מפרק כא ואילך, ובספר השיחות תר"פ"ז עמ' יא ועמ' 171 ואילך. ושם הובא, שכיוון שהיה המשרד סגור בי"ב בתמוז בשל חג המוני שהיה בעיר ביום זה, היה השחרור בפועל רק בי"ג בתמוז.

אין אומרים תחנון⁵.

ממכתבי כ"ק אדמו"ר הריי"צ ליום זה:

"לא אותי בלבד גאל הקב"ה בי"ב תמוז, כי אם גם את כל מחבבי תורתנו הקדושה, שומרי מצווה, וגם את אשר בשם ישראל יכונה"⁶.
"בשני ימי הגאולה י"ב וי"ג תמוז הבאים עלינו לטובה יתוועדו אנ"ש"⁷.

"יום התוועדות והתעוררות לחיזוק התורה וכן: "בדבר חיזוק דרכי החסידות בקביעות ושמירת זמני לימודי דא"ח, ולהתעורר בקיום ענייני הלימוד"⁸ בכל אתר ואתר לפי עניינו"⁵.

יום שישי

י"ג בתמוז, חג הגאולה

יום בו יצא כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע לחירות.

אין אומרים תחנון.

מנהג כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו לעשות מגבית

(5) לוח 'היום יום'. ספר המנהגים. לוח כולל-חב"ד.
(6) במשך השנים נוספו הוראות, כמו להתוועד גם ביום ט"ו תמוז (שלימות הגאולה, יום בו הגיע בעל הגאולה לביתו - 'התוועדויות' תשמ"ז ח"ד עמ' 44); להתוועד עד כולל ש"ק י"ז בתמוז (לפי הקביעות אז), ואף בי"ט בו (יום הברית-מילה של בעל הגאולה) באופן המותר - למצוא שמחת ברית-מילה או פדיון-הבן וכיו"ב, וכשמשתתפים בשמחה זו ידגישו גם את הברית, ויחזרו חסידות מבעל הברית (תורת מנחם - התוועדויות' תשמ"ה ח"ד עמ' 2515).
(6) ספר המנהגים שם, מאג"ק שלו ח"ב עמ' פ.
(7) 'היום יום' יב תמוז, מאג"ק שם עמ' קפב.
(8) 'היום יום' יג תמוז וספר המנהגים שם עמ' 100, מאג"ק שם עמ' תכ.

בעת ההתוועדות - עבור המוסדות הידועים בשם
 "אהלי יוסף יצחק"⁹.

בעניין סיום [שנת] הלימודים¹⁰:

9) ספר-המנהגים שם. וראה לקוטי-שיחות חלק כג עמ' 270, שזהו דבר הפשוט שאין צריך להזכירו במפורש בכל שנה [ועד"ז בקשר לניגונים בהתוועדות, כמו "ניעט ניעט ניקאווא", ועוד - שיחת ש"פ מטו"מ תש"מ סמ"ז, עיי"ש], ומי שלא נתן - ישלימנה בימים שלאחרי זה, עיי"ש.
 10) הוראות (משנות הלמ"ד) לקבוצת מורות ב'גן חובה' של 'בית רבקה' בברוקלין, שדיווחו לרבי על חג סיום הלימודים ביום כ"א סיוון (המענה נדפס בס' מאוצר המלך ח"א עמ' 48).

נכון - שכל אחת ואחת מהמסיימות תי
 [=תחיינה] - תפריש ביום ההוא לצדקה: פרוטה
 בכוקר - לפני הסיום, ופרוטה - לאחריו.
 המורות תי' [=תחיינה] תבארנה להן - לפי
 ערכן - המאמר (היום יום - דיום הנ"ל): "א איד...
 [=יהודי אינו יכול ואינו רוצה להיות חס-ושלום
 'נפרד' מאלוקות".

ומסיים שם: "אזכירן על-הציון לתוכן הפ"נ. ותבשרנה טוב".
 ושמא יש לנהוג כך בכל תאריך, ללמד את הפתגם היומי שלו
 ב'היום יום'.

לזכות
 אנשי החסד הדגולים
 הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו
 ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,
 בני הרה"ח ר' שלום ישעי' ע"ה דייטש